ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Τοῦ συνεργάτου μας κ. ΤΑΚΗ Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις, στὴν προσπάθειά της νὰ ἐπιτύχῃ κάποιαν εὐνοϊκὴ δι' αὐτὴν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ, δημιουργεῖ ζητήματα εἰς βάρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς ἑλληνικῆς μειονότητος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Οὐδεμίαν ἔχομεν ἀμφιβολίαν, ὅτι αἱ προσπάθειαί της θὰ ἀποτύχουν, διότι, τόσον αἱ διατάξεις τῆς συνθήκης τῆς Λωζάννης τοῦ 1923 καὶ αἱ Καταστατικαὶ τοῦ Ο.Η.Ε., κατοχυρώνουν ἀπολύτως τὴν θέσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς μειονότητος, ὅσον καί, πρὸ παντός, ἡ ἐνεργὸς σήμερον, ὅπως καὶ κατὰ τό 1923, ἀποφασιστικὴ συμπαράστασις τῆς Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Ἡ ἀδέκαστος ἱστορία τὸ ἀποδεικνύει.

Ὅταν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1923, αἱ ὀκτὼ Δυνάμεις συζητοῦσαν εἰς τὴν διάσκεψιν τῆς Λωζάννης, τοὺς ὅρους τῆς εἰρήνης μὲ τὴν Τουρκίαν, ἕνα ἐκ τῶν πολλῶν προβλημάτων ἦτο καὶ ἡ διατήρησις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς Κωνσταντινούπολιν. Οἱ Τοῦρκοι ἀντιπρόσωποι, Ἰσμὲτ Ἰνονοῦ καὶ Ριζὰ Νουρῆ, ἠξίουν κατεμόνας, τὴν ἐκδίωξιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἔχοντες ἐμμέσως καὶ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Ἰταλοῦ προέδρου

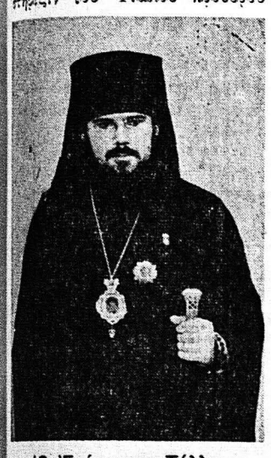

Ὁ Ἐπίσκοπος Τάλλιν ΑΛΕΞΙΟΣ

τῆς ἐπιτροπῆς Μοντάνια. Ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωσις δὲν μετεῖχε τῆς Διασκέψεως, διότι προγενεστέρως εἶχεν ὑπογράψει εἰρήνην μετὰ τῆς Τουρκίας, παρακολουθεῖ ὅμως τὰς συζητήσεις τῆς Λωζάννης, διὰ τῆς αὐτοπροσώπου παραστάσεως τοῦ τότε τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ της, Γεωργίου Βασιλιέβιτς Τσιτσερίν, ὡς παρατηρητοῦ.

Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, ἀκολέπων τοὺς κινδύνους, καὶ ἔχων ὑπ' ὄψει του, ὅτι ἡ σοβιετικὴ διπλωματία, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ πολιτικό της σύστημα, δὲν διέφερε καθόλου, ἀπὸ τὴν πολιτικὴν ποὺ ἀνέκαθεν εἶχε τὸ παλαιὸν καθεστώς, ὅσον ἀφορᾶ τὴν Μέσην Ἀνατολὴν καὶ τὸν Ὀρθόδοξον λαόν της, ἀπέστειλε τὸν ἐν Λωζάννῃ εὑρισκόμενον σύμβουλον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Ἰωαννίδην εἰς τὸν σοβιετικὸν ὑπουργὸν Τσιτσέρην καὶ τοῦ ἐζήτησε τὴν βοήθειάν του, ὡς ἐκπροσώπου ὁμοδόξου λαοῦ. Τυχοχρόνως παρήγγειλεν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Μελέτιον, ὅπως ζητήσῃ τὴν συμπαράστασιν τοῦ Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσσίας, Τύχωνος. Αἱ ἐνέργειαι τοῦ Βενιζέλου ἐπελεσφόρησαν. Ἡ Σοβιετικὴ Κυβέρνησις ἤντησε μεγίστην πίεσιν ἐπὶ τῆς Τουρκίας. Ὁ δὲ Πατριάρχης Τύχων, μὲ σύμφωνον γνώμην τῆς Σοβ. Κυβερνήσεως, ἠξίωσε δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν τότε Μόσχᾳ Τοῦρκον πρεσβευτήν, τὴν παραμονὴν τοῦ Ο.Π. εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἕδρας τοῦ Πατριαρχοῦ τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἡ Τουρκία, πρὸ τῶν σθεναρῶν αὐτῶν πιέσεων τῶν σοβιετικῶν, ἠναγκάσθη νὰ ἀνακρούσῃ πρύμναν, διότι ἄλλως θὰ ἦτο ὑποχρεωμένη εἰς διμέτωπον ἀγῶνα, ἀφ' ἑνὸς μὲ τὸν ἤδη διεξαγόμενον μὲ τὰς ὀκτὼ Δυνάμεις εἰς Λωζάννην καὶ τὸν νέον ποὺ θὰ ἤνοιγε μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν, ἂν δὲν συνεμορφοῦτο μὲ τὰς ὑποδείξεις της. Οὕτω κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Διασκέψεως τῆς 10ης Ἰανουαρίου 1923 τῆς προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ λόρδου Κῶρ-

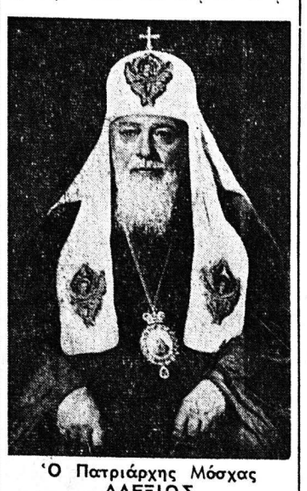

Ὁ Πατριάρχης Μόσχας ΑΛΕΞΙΟΣ

ζον, ἡ Τουρκία ἐδέχθη τὰς συμβιβαστικὰς (;) ὑπὸ ἔνδειν προτάσεις αὐτοῦ, καθ' ἃς τὸ Πατριαρχεῖον «παραμένει ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνασκοῦν τὰ καθαρῶς ἐκκλησιαστικά, θρησκευτικὰ καὶ πνευματικὰ καθήκοντα», στερούμενον τῶν πολιτικῶν καὶ διοικητικῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα τοῦ εἶχεν ἐκχωρήσει πρὸ αἰώνων ὁ Ἐκπορθητής. Διὰ τῆς ὑπογραφείσης συνθήκης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης παρέμεινεν ὁριστικῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει «ὡς ἀρχηγὸς τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν» καὶ οὐχὶ ὡς ἀρχηγὸς τοῦ «Ἔθνους τῶν Ρωμαίων», ὡς μέχρι τότε ἦτο. Καὶ ὅλαι αὗται αἱ μεταβάσεις, ἦσαν φυσικὴ συνέπεια τῆς βασιλόφρονος γερμανοφίλου πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1920 τῆς «Μικρᾶς καὶ Ἐντίμου Ἑλλάδος», ἡ ὁποία ἐπροκάλεσε τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν καὶ τῆς αἰωνίας διπλοπροσώπου πολιτικῆς τῆς Ἀγγλίας, ἡ ὁ-

Ὁ καθηγητὴς ΣΙΣΚΙΝ

ποία συνεχίζεται καὶ σήμερον.

Καὶ τώρα πάλιν ἡ Σοβιετικὴ Κυβέρνησις, ἐπανειλημμένως ἔχει λάβει σαφῆ θέσιν ἐναντι τῶν τουρκικῶν ἐκβιασμῶν καὶ τῶν θολοπλοκιῶν τινων ἐκ τῶν φίλων συμμάχων μας τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. Αἱ τελευταῖαι δηλώσεις τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Χρουστσόφ, ἰσοδεμίαν ἀφίνουν ἀμφιβολίαν, διὰ τὴν εὐνοϊκὴν ἐξέλιξιν ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν δημιουργηθέντων ζητημάτων. Ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς πάλιν πλευρᾶς, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας καὶ Πάσης Ρωσσίας Ἀλέξιος, δι' ἐντόνου τηλεγραφήματός του πρὸς τὸν Γ. Γραμματέα τοῦ ΟΗΕ κ. Οὺ Θάντ ἐζήτησε τὴν ἄμεσον ἐπέμβασίν του. Τὸ δὲ ἐπὶ τῶν «Ἐξωτερικῶν Σχέσεων» τμῆμα τοῦ Πατριαρχείου, τοῦ ὁποίου πρόεδρος εἶναι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λένινγκραντ καὶ Ἀλυτόγκα κ. Νικόδημος καὶ ἀντιπρόεδρος ὁ Θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Τάλλιν καὶ πάσης Ἐσθονίας κ. Ἀλέξιος, ἔχουν κινητοποιήσει τοὺς μηχανισμοὺς τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν», ὡς καὶ τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Χριστιανικῶν Ἑνώσεων» εἰς τὰς διοικήσεις τῶν ὁποίων μετέχουν ἐνεργῶς, ὅπως προβοῦν εἰς τὰ κατάλληλα διαβήματα εἰς τὰς κυβερνήσεις τῶν χωρῶν των, ὑπὲρ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Καὶ αἱ ἐνέργειαι των ἀπέδωσαν θετικῶς. Ἤδη ὁ Τοῦρκος ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ἐρκίν, εἰς δηλώσεις του πρὸς τὸν Ἕλληνα δημοσιογράφον κ. Β. Μαθιόπουλον, γενομένας ἐν Χάγῃ, κατὰ τὴν πρὸ ἡμερῶν σύνοδον τῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν μελῶν τοῦ ΝΑΤΟ, ἐτόνισεν εἰς ἰσχυρὰν ἐρώτησίν του:

«Τὸ Πατριαρχεῖον οὐδένα κίνδυνον διατρέχει. Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, ὡς Τοῦρκος ὑπήκοος, τυγχάνει σεβασμοῦ καὶ ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους τῆς Ἀγκύρας. Οὐδεὶς διενοήθη νὰ τὸν θίξῃ, τὸ παράπαν. Ἐξ Ἀθηνῶν μόνον κυκλοφοροῦν ἀνυπόστατοι φή-

Ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

μαι, περὶ κινδύνων τοῦ Πατριαρχείου. Ἐμεῖς θὰ τὸ ὑποστηρίζωμεν πάντοτε».

Διεδομένου ὅτι εἰς ἕτερον σημεῖον τῶν δηλώσεών του, ἀναφερομένως μὲ ἐνδόμυχον ἐπιθυμίαν του περὶ ἀνταλλαγῆς πληθυσμῶν, νήσων κ.λ.π. ὁ κ. Ἐρκὶν τονίζει «Ὅτι τὰ Δωδεκάνησα, μᾶς παρεχωρήθησαν τὸ 1946, κατόπιν τῆς ἐπιμονῆς τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς συμπαραστάσεως, παρ' ὅλην τὴν ἀντίθεσιν τῆς Ἀγγλίας», εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ στροφὴ τῆς Τουρκίας ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ, πρὸς τό παρὸν λόγοις εἶναι συνέπεια τῆς ἐπεμβάσεως τῶν Σοβιετικῶν παραγόντων πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν.

Τὰς ἀνωτέρω δηλώσεις τοῦ Τούρκου ὑπουργοῦ, καθὼς καὶ τὸ φύλλον τῆς «ΗΜΕΡΑΣ» τῶν Πατρῶν τῆς 24ης τρ. ποὺ ἀναφέρει τὰς συνεχιζομένας διώξεις τῶν ὀρθοδόξων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἔθεσα ὑπ' ὄψει τῆς διελθούσης τὴν 25ην λήγ. ἐξ Ἀθηνῶν ἀντιπροσωπείας τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ἡ ὁποία εἶχε μεταβεῖ εἰς προσκύνημα εἰς Ἅγιον Ὄρος. Ὁ ἐκ τῶν ἀρχηγῶν αὐτῆς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Λένινγκραντ καὶ διεθνοῦς φήμης ἐκκλησιαστικὸς καὶ νομικὸς συγγραφεὺς κ. Σίσκιν μοῦ ἐδήλωσεν:

«Εἴμεθα ἐν πλήρει γνώσει τῆς ἀφορήτου καταστάσεως καὶ διὰ τοῦτο δὲν θὰ παύσωμεν τὰς ἐνεργείας μας πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις. Τὸ Πατριαρχεῖον μας θὰ ἐξαντλήσῃ ὅλα τὰ εἰς τὴν διάθεσίν του μέσα. Εἰς τὸ μέλλον νὰ συνέλθῃ ἐν Πράγᾳ τὴν 29ην ἰουνίου Παγκόσμιον Συνέδριον τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, μὲ κύριον θέμα τὴν εἰρήνην καὶ τὴν κατάπαυσιν τῶν πολέμων, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον θὰ μετάσχουν 1.000 καὶ πλέον ἀντιπρόσωποι ἀπὸ ὅλας τὰς πάσης φύσεως χριστιανικὰς ἐκκλησίας τοῦ Κόσμου, ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ Πατριαρχείου μας μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Νικόδημον θὰ τεθῇ καὶ τὸ ζήτημα ὄχι μόνον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματός του, ἀλλὰ καὶ τῆς Κύπρου. Πιστεύομεν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Θρησκείας μας καὶ διὰ νὰ εἴμεθα ἄξιοι αὐτοῦ μαθηταί, πρέπει ὄχι μόνον λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἔργοις νὰ ἐμπεδώσωμεν τὴν Εἰρήνην εἰς τὸν Κόσμον. Τὰ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ συστήματα, αἱ φυλετικαὶ διαφοραὶ καὶ αἱ θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις, δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἐμπόδια διὰ τὴν εἰρηνικὴν συνύπαρξιν τῶν Λαῶν. Καὶ θὰ ἐπιτύχωμεν, κηρύσσοντες τὴν Ἀλήθειαν καὶ τὴν Δικαιοσύνην. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ εἶναι ὑπὲρ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Κύπρου».

Τ. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΤΟ 1429

Ὑπὸ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου

Τοῦ συνεργάτου μας κ. ΒΑΣ. Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ὁ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος Αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάν. Παλαιολόγος ἀποδεχθεὶς τὴν πρότασιν τοῦ ἀδελφοῦ του Θεοδώρου, ὅπως ἀπομακρυνθῇ τῆς Δεσποτείας τοῦ Μυστρᾶ, ἔπλευσεν εἰς Πελοπόννησον τὸ 1427 μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Κωνσταντίνου τοῦ μετέπειτα θρυλικοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ πιστοῦ του Γεωργίου Φραντζῆ μὲ τὸ σκεῦπόν, ὅπως ἐγκαταστήσῃ τοῦτον εἰς τὸ Δεσποτᾶτον τοῦ Μυστρᾶ.

Ἀλλ' ὁ Θεόδωρος ἐν τῷ μεταξὺ μετέβαλε γνώμην καὶ τότε ἀπεφάσισεν ὁ Αὐτοκράτωρ, ὅπως καταλάβῃ τὰς Φραγκικὰς κτήσεις τοῦ Μορέως καὶ νὰ τὰς θέσῃ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Κωνσταντίνου.

⁂

Καὶ πρῶτον ἐπετέθησαν ἐναντίον τῆς Γλαρέντζας καὶ τῶν ἄλλων ἐν Πελοποννήσῳ κτήσεων τοῦ Καρόλου Τόκου. Τινὲς τούτων παρεδόθησαν ὡς προῖκα εἰς τὸν Κωνσταντῖνον Παλαιολόγον εἰς τὸν ὁποῖον ἐδόθη σύζυγος ἡ ἀνεψιὰ τοῦ Καρόλου Θεοδώρα καὶ θυγάτηρ τοῦ Δεσπότου τῆς Ζακύνθου Λεονάρδου Τόκου. Ὁ ἱστορικὸς Γ. Φραντζῆς ἢ μᾶλλον Σφαντζῆς κατὰ τὸν Λωραὶ παρέλαβεν ὡς διδικητὴς τὴν Γλαρέντζαν καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἔστησε τὴν ἔδραν του εἰς τὸ Κάστρον Χλεμούτσι, τὸ ὁποῖον πρὸ 200 περίπου ἐτῶν εἶχε κτίσει ὁ Γοδεφρεῖδος Βιλλεαρδουΐνος. Εἶτα ἔστρεψε τὴν προσοχήν του εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λατίνου Ἀρχιεπισκόπου τῆς πόλεως, ἡ Βενετία εἶχε παρακαλέσει τὸν Πάπαν Μαρτῖνον Ε' νὰ διωρίσῃ ὡς τοιοῦτον ἕνα τῶν πολιτῶν αὐτῆς εἰς τὸν χηρεύοντα θρόνον, ἀλλ' ὁ Πάπας ἐνόμισεν ὅτι θὰ ἐξησφάλιζε καλύτερον τὴν πόλιν διὰ τῆς ἀποστολῆς ὡς Ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἐκ Πεσάρο Πανδούλφου Μαλατέστα, τοῦ ὁποίου ἡ ἀδελφὴ Κλέοπα ἦτο σύζυγος τοῦ δεσπότου Θεοδώρου. Ἀλλ' αἱ προσδοκίαι τοῦ Πάπα διεψεύσθησαν. Καὶ ἡ πρώτη ἐπίθεσις τῶν ἀδελφῶν Ἰωάννου, Θεοδώρου καὶ Κωνσταντίνου Παλαιολόγων ἐπέτυχεν ἐν μέρει μόνον, διότι αἱ μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν τούτων ἔριδες, ἠμπόδισαν τὴν κοινὴν ἐνέργειαν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐδόθη εἰς τὸν Κωνσταντῖνον ἐτήσιος φόρος 300 χρυσῶν νομισμάτων.

⁂

Τὸ 1429 ὅμως ὁ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ ἰδιαίτερός του Γεώργιος Φραντζῆς ἐπεχείρησαν νὰ καταλάβουν τὰς Πάτρας.

Τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ἔχων ἀνὰ χεῖρας βάϊα μυρσίνης ἐνήργησεν ἔφοδον. Τὸ Μέγα Σάββατον ἔγινεν αἰφνιδία ἔξοδος τῶν πολιορκουμένων, ἡ ὁποία ἀπεκρούσθη μέν, ἀλλ' ὁ Φραντζῆς καὶ ὁ Κωνσταντῖνος, ποὺ εἶχαν πλησιάσει πρὸς τὸ φρούριον, ἔπαθαν ἀτύχημα. Ὁ ἵππος τοῦ Κωνσταντίνου τοξευθεὶς ἐπλήγη καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ θὰ ἐφονεύετο, ἐὰν ὁ πιστός του Φραντζῆς δὲν ἔσπευδεν εἰς βοήθειάν του. Κι ἔτσι ὁ Κωνσταντῖνος ἐσώθη. Ἀλλ' ὁ Φραντζῆς καὶ ὁ ἵππος του ἐτραυματίσθησαν καὶ ὁ Φραντζῆς συνελήφθη αἰχμάλωτος καὶ σιδηροδέσμιος ἐφυλακίσθη εἰς τὸ φρούριον, ὅπου ἔμεινεν ἐπὶ 40 ἡμέρας μέχρι τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅτε ἀπεφυλακίσθη καὶ δι' αὐτοῦ ἐπῆλθε συμφωνία: Νὰ παραδοθῇ ἡ πόλις, ἐὰν μέχρι τέλους Μαΐου δὲν ἐπέστρεφεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐξ Ἰταλίας, ὅπου εἶχε μεταβῆ διὰ νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ἀπὸ τὸν Πάπαν. Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος συνεφωνήθη νὰ μείνῃ ἕως τότε εἰς Γλαρέντζαν.

⁂

Καὶ στὰ τέλη Μαΐου 1429, ἢ μᾶλλον ἀρχὰς Ἰουνίου, ὅτε δὲν ἐπανῆλθεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Κωνσταντῖνος παρέλαβε τας κλεῖδας τῆς πόλεως εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Πολιούχου Ἁγίου Ἀνδρέου.

Ἡ εἴσοδος εἰς τὴν πόλιν ὑπῆρξεν αὐτόχρημα ἡμέρα ἑορτῆς. Οἱ στρατιῶται τοῦ Κωνσταντίνου ἐρραίνοντο μὲ ἄνθη ἐκ τῶν παραθύρων καὶ ρόδα ἐρρίπτοντο εἰς τοὺς δρόμους, διότι τὸ πρῶτον ὕστερα ἀπὸ 225 χρόνια Ἕλλην κατακτητὴς ἐπάτησε τοὺς δρόμους τῆς πόλεως. Μόνον ἡ ἀρχαία φεουδαλικὴ Ἀκρόπολις καὶ τὸ πλησίον αὐτῆς Ἀρχιεπισκοπικὸν μέγαρον ἀντεῖχον ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Παυδοῦλφος.

Τὴν ἑπομένην οἱ πολῖται ὤμοσαν πίστιν εἰς τὸν Δεσπότην ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Καὶ τῇ αἰτήσει τῶν κατοίκων ὁ πρώην αἰχμάλωτος Γ. Φραντζῆς διωρίσθη Διοικητὴς τῶν Πατρῶν. Ὁ δὲ Λατῖνος Ἀρχιεπίσκοπος Μαλατέστας ἀπογοητευθεὶς ἀνεχώρησεν εἰς τὴν πατρίδα του Πέσαρον, ὅπου καὶ ἀπέθανε. Τὸ ὄνομά του ὅμως περισώζουσι δύο ἐπιγραφαὶ χρησιμεύουσαι ὡς παραστάδες τῆς ἐσωτερικῆς πύλης τῆς Ἀκροπόλεως αὐτῆς τῶν Πατρῶν, τὴν ὁποίαν οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ὑπερήσπισαν γενναίως.

Ἡ ἅλωσις τῶν Πατρῶν διὰ τοὺς Ἕλληνας συνδυάζεται πάντοτε πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ τελευταίου Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου, τοῦ ὁποίου τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ ἄθλους προσηκόντως ἐξύμνησε τὸ ἐγκώμιον ὑπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ λογίου τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, τοῦ Ἰ. Δοκειανοῦ. Ὁ Κωνσταντῖνος ἐξεκίνησε ἀπὸ τὴν Γλαρέντζαν καὶ ἀπεβιβάσθη ὁ στρατὸς εἰς Μονοδένδρι (τρεῖς ἐκκλησιές) παρὰ τὰ σημερινὰ Ρωγίτικα καὶ ἐκεῖθεν ἐβάδισε κατὰ τῶν Πατρῶν, τὰς ὁποίας καὶ ἐπολιόρκησε. Καὶ κατὰ τὴν πολιορκίαν ἔκαμε καὶ τοὺς γάμους του παρὰ τοὺς μύλους (νῦν Περιβόλα) μὲ τὴν ὡραιοτάτην Μαγδαληνήν, μετονομασθεῖσαν Θεοδώραν Τόκου, ἡ ὁποία ἀπέθανε τὸ 1430 ἐκ δυστοκίας εἰς τὸ Σανταμέρι.

Καὶ σήμερον συμπληροῦνται ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Πατρῶν ἀπὸ τῶν Φράγκων 535 χρόνια. (Μίλλερ: Ἱστορία Φραγκοκρατίας).

ΒΑΣ. Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
τ. Ἐπιθεωρητὴς Σχολείων

Ο ΕΓΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΑΛΛΟΥΣ ΠΛΑΝΗΤΑΣ

ΑΠΕΔΕΙΧΘΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΣ ΟΤΙ ΖΩΑ ΚΑΙ ΦΥΤΑ ΤΗΣ ΓΗΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΥΠΑΡΞΟΥΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΡΗΝ

ΑΛΛΑ ΜΕ ΣΟΒΑΡΑΣ ΒΙΟΧΗΜΙΚΑΣ ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ. ('Ιδ. Ὑπ.). Παρὰ τὴν τόλμην του νὰ περιπλακῇ εἰς περιπετείας διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ Διάστημα, ὁ ὀργανισμός τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι εὔθραυστος καὶ ἐπιζῇ μόνον εἰς τὸ περιβάλλον, διὰ τὸ ὁποῖον προορίζεται. Αἱ προσπάθειαί του νὰ ἐπιζήσῃ εἰς τὰ ὅρια τοῦ Διαστήματος, ὅπου κατώρθωσε νὰ φθάσῃ μέχρι σήμερον, συνοδεύονται ἀπὸ κινδύνους καὶ ἀντιξοότητας.

Οἱ κίνδυνοι θὰ εἶναι ἀκόμη μεγαλύτεροι ὅταν ἐπιδιώξῃ νὰ φθάσῃ εἰς τὰ βάθη τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος. Παρὰ τὰ ἄγνωστα στοιχεῖα τῆς διαπλανητικῆς πτήσεως, ὁ ἄνθρωπος θὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ περιβάλλον αὐτὸ εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον χάρις εἰς τὴν εὐφυΐαν του καὶ εἰς τὰ ὑλικὰ μέσα. Θὰ ἐγκαταστήσῃ ἐπηνδρωμένον σταθμὸν εἰς τὴν Σελήνην καὶ κατόπιν θὰ προχωρήσῃ μακρύτερον.

Εἰς τὸ ἀχανὲς Διάστημα, μεταξὺ τῆς Γῆς καὶ τοῦ πλησιεστέρου πλανητικοῦ συστήματος, μόνον ὁ Ἄρης ἐνδέχεται νὰ ἔχῃ ζωὴν ὑπὸ κάποιαν ἀνεπτυγμένην μορφήν. Οὐδεὶς ἐπιστήμων δύναται νὰ προβάλῃ ἐπιχειρήματα ὅτι ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπαρχει ζωὴ εἰς τὸν Ἄρην καὶ αἱ μέχρι τοῦδε ἐνδείξεις περὶ ὑπάρξεως ζωῆς εἶναι μᾶλλον περιστασιακαί. Αἱ κατὰ χρονικὰ στάδια ἀλλαγαὶ χρωμάτων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ἄρεως, τὰ ὁποῖα κυμαίνονται ἀπὸ τοῦ φαιοῦ εἰς τὸ καφὲ καὶ μέχρι τοῦ κυανοῦ, ἀλλὰ οὐδέποτε παρατηρεῖται πράσινον χρῶμα ὁμοῦ μὲ τὰς ἐνδείξεις περὶ ὑπάρξεως ἁπλῶν βιοργανικῶν ὄντων ἢ μὴ ἀλλοίωσις τῶν σκοτεινῶν περιοχῶν τοῦ Ἄρεως εἰς τὰς ἐπὶ χιλιετηρίδας παρατηρουμένας καταιγίδας, ἄγουν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχῃ καὶ στοιχεῖον βλαστήσεως, τίθενται, ὅμως, ὡρισμένα ἐρωτήματα διὰ παράγοντας ἀπαγορεύοντας τὴν ζωὴν εἰς τοὺς ὁποίους δύνανται νὰ προβληθοῦν ἀπαιτήσεις.

Μήπως ἡ σχεδὸν πλήρης ἔλλειψις ὀξυγόνου εἰς τὸν Ἄρην ἀπαγορεύει τὴν ζωήν; Ὑπάρχουν, ὅμως ὡρισμένοι δηλητηριώδεις ὀργανισμοὶ εἰς τὸν Ἄρην οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ παράγουν τὴν ἐνέργειαν ποὺ ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν κυττάρων, χωρὶς νὰ χρειάζεται τὸ ὀξυγόνον.

Εἶναι ἀπαγορευτικὸν στοιχεῖον ἡ ἔλλειψις τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ὑγρασίας; Τὰ ὑψηλὰ ὄρη καὶ αἱ ἔρημοι τῆς Γῆς, ἀποδεικνύουν τὸ ἀντίθετον. Εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς ὑπάρχει ὄντως ζωή.

Ἡ θερμοκρασία τῶν 30 βαθμῶν κάτω τοῦ μηδενὸς ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας εἰς τὸν Ἄρην, δὲν δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν ζωήν, δεδομένου ὅτι ἡ θερμοκρασία αὐτὴ ἀπαιτεῖται διὰ τὴν διατήρησιν ὡρισμένων βακτηριδίων. Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον διατηροῦνται κύταρα καὶ ἱστοὶ τῶν θηλαστικῶν.

Τὸ βισμηχανικὸν ἐργαστήριον ἐρευνῶν τῆς Τάρρυτάουν, τῆς Νέας Ὑόρκης, τὸ ὁποῖον συνεργάζεται μὲ τὸν ὀργανισμὸν ἀεροναυτικῆς καὶ Διαστήματος, ἐπιδιώκει νὰ ἐξακριβώσῃ ἐὰν πολυσύνθετοι ὀργανισμοί ὡς σπόροι φυτῶν, μύκητες καὶ ἀσπόνδυλα, δύνανται νὰ ἀνθέξουν εἰς τὸν Ἄρην. Κατὰ τὰ πειράματα αὐτὰ τὰ συμβατικὰ ὄρια τῆς βιολογίας κατηργήθησαν καὶ ἐδημιουργήθησαν τελείως νέαι ἐπιστῆμαι ἀφορῶσαι τὸ περιβάλλον καὶ τὴν ὑπὸ καταβλιπτικὰς συνθήκας βιολογίαν. Τὸ περιβάλλον κατέστη νέον ὄργανον διὰ τὴν μελέτην τῶν φυσιολογικῶν λειτουργημάτων τῆς βιοχημικῆς διαπλαστικότητος καὶ τῆς γενετικῆς δυνατότητος.

Τὸ ἐργαστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπικρατοῦν συνθῆκαι παρόμοιαι μὲ τὰς τοῦ Ἄρεως, ἔχει 97% ἄζωτον, 3% διοξείδιον τοῦ ἄνθρακος καὶ θερμοκρασίαν περίπου 60 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδέν. Τὴν 4ην ὥραν, κάθε πρωΐαν σβήνουν τὰ φῶτα διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ 12ωρος νύκτα τοῦ Ἄρεως ὑπὸ θερμοκρασίαν 30 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδέν. Ὑπάρχουν εἰς τὸ ἐργαστήριον εἰδικοὶ θάλαμοι διὰ φυτὰ καὶ διὰ ζῶα ὑπὸ δοθείσας ἀτμοσφαιρικὰς καὶ καιρικὰς συνθήκας.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑΙ ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ

Ἓν ἐκ τῶν πρώτων ἀντικειμένων ποὺ ἐμελετήθη ἦτο ὁ κοινὸς φασίολος. Διεπιστώθη ὅτι ἡ βλάστησίς του εἰς περιβάλλον ὀξυγόνου 5% εἶναι πλήρως ἱκανοποιητική, καίτοι παρουσιάζει σημαντικὰς ἀλλοιώσεις εἰς περιεκτικότητα σακχάρου, πρωτεϊνῶν ἐλαίων καὶ ἐνζύμων. Τὰ ἀγγούρια εἰς περιβάλλον ὀξυγόνου 2% ἐμφανίζουν σημαντικὰς βιοχημικὰς ἀλλοιώσεις. Καταπληκ